

Legenda întemeierii Romei

Acum aproape 3000 de ani, pe țărmul unei regiuni din partea central vestică a Italiei, numită Latium, au debarcat mai mulți războinici, avându-l în frunte pe **Aeneas**. Acesta era prinț troian, fiu al zeiței Afrodita (la greci) / Venus (la romani) și al muritorului Anchise. Aeneas abia reușise să scape în urma cuceririi Troiei de către greci, la finele războiului care se pare că ar fi avut loc în 1186 î.Hr.

Regele acelor locuri, **Latinus**, i-a primit cu ospitalitate, auzind că sunt troieni. Aeneas s-a lăudat cu originea sa, după cum s-a lăudat și cu faptele sale de arme.

Nu știm dacă Latinus l-a crezut sau nu, dar l-a poftit să se stabilească aici, iar lui Aeneas i-a dat-o de soție pe fiica sa, **Lavinia**. Cu voia regelui, Aeneas a pornit să ridice un oraș pe care l-a numit Lavinium, în cinstea noii sale soții.

Dar împotriva lui s-a ridicat **Tornus/Turnus**, regele rutulilor – o populație din Latium, care se considera jignit deoarece Lavinia îi fusese lui promisă înainte. Au început lupte grele și printre victime a fost chiar Latinus, Aeneas rămânând singur conducător. Pentru a se bucura de sprijinul băștinașilor de aici, el i-a unit cu troienii săi dându-le tuturor un singur nume, cel de latini. Până la urmă Aeneas a reușit să-lucidă în luptă pe Tornus/Turnus, dar a pierit și el tocmai în momentul în care câștigau biruință asupra dușmanilor.

În locul lui a fost ales ca rege fiul său, **Ascanius** sau **Iulus**, cu toate că era încă foarte tânăr. Căsătorindu-se, acesta a hotărât să înființeze o altă așezare. Urmat de mai mulți credincioși și de familiile lor, Ascanius/Iulus a părăsit cetatea Lavinium și, la poalele munților Albani, a început să construiască cetatea **Alba Longa**.

Pe măsură ce anii au trecut, cetatea s-a mărit și a devenit tot mai puternică. Cel de-al treisprezecelea urmaș al lui Ascanius, regele **Proca**, avea doi fii gemeni, **Amulius** și **Numitor**. El a hotărât ca după moartea sa cei doi fii să domnească pe rând câte un an. Amulius, care a luat primul tronul, era însă ambițios și, când s-a apropiat terminarea anului de domnie, a hotărât să nu-l mai lase și pe fratele său. A poruncit, așadar, ca Numitor și fiica sa, **Rhea Silvia**, să fie băgați la închisoare și a continuat astfel să domnească ca și cum el ar fi fost rege.

Multe versiuni spun că Rhea Silvia a fost silită să devină preoteasă a zeiței Vesta, zeița căminului, deoarece așa i se lua dreptul de a avea copii. Însă, în urma unei povești de iubire cu zeul Marte, Rhea Silvia a născut doi băieți pe care i-a numit **Romulus** și **Remus**. Dar Amulius a hotărât să-iucidă. I-a răpit de la mamă și i-a încredințat unui ostaș cu poruncă să-i omoare. Omului i-a fost însă milă coșulețul în care erau copiii pe malul apei revărsate a râului Tibrului, cu speranța că se vor îneca. Din fericire, apa nu era adâncă și coșulețul a ajuns la un mal.

O lupoaică, animal reprezentativ pentru zeul Marte, tatăl gemenilor, i-a găsit pe copii, i-a alăptat și i-a ținut în siguranță. Așa a dat peste ei ciobanul **Faustulus** care a izgonit lupoaica și i-a luat la stână dându-i soției sale, **Larentia**, ca să-i crească. Văzându-le scutecele și cunoscând și întâmplările de la Alba Longa, Faustulus a înțeles de la bun început cine sunt pruncii, dar nu a spus nimănui de frică să nu atragă mânia lui Amulius.

Și astfel Romulus și Remus au crescut fără să știe cine sunt, dar voinici și isteți, neînfricați; când s-au făcut mai mari, au fost recunoscuți drept căpetenii. Unele surse spun că tinerii au alungat, la un moment dat, o bandă de hoți, ca s-au întors să se răzbune, reușind să-l prindă pe Remus. L-au legat și l-au predat regelui Amulius.

Atunci bătrânul Faustulus i-a mărturisit în grabă lui Romulus din cine se trage și l-a sfătuit să alerge în ajutorul fratelui său, iar Romulus îl ascultă. Între timp, Remus îl descoperă pe Numitor, bunicul lor, și scapă din închisoare împreună. Adună ajutoare și se unesc cu ceata strânsă de Romulus.

Amulius a fost înfrânt și ucis, iar Numitor a redevenit rege. Gemenii decid, după o vreme, să întemeieze un nou oraș în locul unde au fost găsiți și crescuți și au ales o zonă cu șapte coline, pe care o stabilește Romulus, stârnind invidia lui Remus. Frații încep să se certe pentru a conduce cetatea și decid să aștepte o soluție de la zei, ducându-se fiecare pe câte o colină. Lui Remus i se arată șase vulturi (semn al lui Jupiter), dar lui Romulus doisprezece. Cearta devine luptă și Romulus își ucide fratele și întemeiază Roma la data de 21 aprilie 753 î.Hr. el ia titlul de rege, instituind la Roma monarhia. Cetatea va avea șapte regi, până în anul 509 î.Hr, când ultimul rege va fi înlăturat, iar forma de guvernământ va deveni republica.

Legenda rapirii sabinelor

Ca să-și uite durerea și să-și învingă remușcările [legate de uciderea fratelui său, Remus], Romulus munci ca un apucat la ridicarea orașului, îndemnându-i cu vorba și cu pilda sa și pe ceilalți. Ba mai chemă și alți tineri, asigurându-i că vor fi și ei socotiți întemeietori ai Romei, părinți ai patriei (patricieni). Și astfel zidurile se înălțară falnice ca o jumătate de cer, atingând cu marginile limitele înalte ale Tibrului. Unele din micile dealuri care se înălțau pe câmpia netedă fură folosite la fortificații, altele fură cuprinse înlăuntrul lor, astfel că Roma, pe bună dreptate, fu numită de vecinii ei „cetatea celor șapte coline”.

Veni apoi timpul să se lucreze și înlăuntrul zidurilor. Se făcu mai întâi forul, o mare și frumoasă piață în mijloc, cu templul închinat lui Jupiter, o bazilică și alte edificii mărețe. Apoi se croiră străzi, se pavară cu piatră și se făcură fântâni. De-abia atunci oamenii băgară de seamă că locuiesc în bordeie și porniră să-și facă case de cărămidă, de piatră sau de marmură, care de care mai frumoase.

În câțiva ani Roma întrecuse în frumusețe, în bogăție și putere toate orașele din jur. Oamenii care continuau să vină și acum erau primiți, dar nu ca patricieni cu toate drepturile, ci ca plebei.

Ceva totuși începea să-i îngrijoreze pe Romulus și pe oamenii săi. În cetate nu erau femei, romanii nu aveau cu cine să se căsătorească, nu puteau întemeia familii, și deci viitorul orașului era nesigur.

Regele trimise soli în orașele vecine, dar aceia se întoarseră fără nici un fel de izbândă. Nimeni nu voia să-și dea fiicele de soții unor oameni de strânsură plecați din orașele lor într-unul nou, nici o fată n-ar fi voit să se căsătorească la Roma, unde nu mai erau alte femei și unde s-ar fi simțit singure și fără prietene.

Adevărul este că Roma crescuse foarte repede și toți vecinii o invidiau și începuseră să se teamă de ea. Se gândeau cu bucurie că dacă romanii nu-și vor găsi soții, peste douăzeci – treizeci de ani va fi o cetate îmbătrânită, ușor de cucerit.

Înțelegând toate acestea, Romulus făcu un plan pe care îl împărtăși alor săi. Își termină cuvântarea cu vorbele:

– Deci, când am să fac eu un semn, voi să vă rezeziți fiecare la câte o fată, pe care din vreme ați pus ochii și care credeți că vă este pe plac. Timp o să aveți să

vă uitați destul. Pe urmă, luând-o în brațe veți fugi în cetate și veți duce fata în casa voastră... Dar țineți bine minte, acestea nu vă sunt roabe. Nu le veți lua de soții decât după ce le veți câștiga dragostea...

Romulus dădu apoi de veste pretutindeni că romanii vor organiza niște serbări nemaipomenite până atunci în cinstea lui Neptunus Equester, zeul protector al tagmei cavalerilor. Noua sărbătoare fu numită „Consualia”, și se începură mari pregătiri pentru ca nici una să n-o întrecă în măreție.

În ziua amintită, dis-de-dimineată, o mulțime uriașă înnegrea câmpia de la porțile Romei. Erau din toate neamurile, dar cei mai mulți erau sabinii, care locuiau cel mai aproape. Veniseră oamenii cu familiile lor, căci toți erau curioși să vadă serbările și chiar noul oraș despre care auziseră atâtea.

Mai întâi i-au plimbat prin Roma, mai fiecare roman conducând câte un grup. Străinii rămăseseră mirați de ceea ce văzuseră, ba cei mai tineri erau de-a dreptul fermecați.

Apoi ieșiră cu toții dincolo de ziduri și serbările începură cu imnuri către zei, cu jocuri și întreceri, toți admirând voinicia și iscusința tinerilor romani. Sclavii începură să care oaspeților coșuri cu pâine, vase mici cu măslina, smochine, carne friptă și mai ales amfore cu vin.

Când toată lumea era mai puțin atentă s-a auzit o trâmbiță sunând într-un anume fel, pe care n-au băgat-o în seamă decât cei care așteptau semnalul lui Romulus.

Unii, grăbiți să se însoare, înșfăcau la întâmplare câte o fată, o azvârleau pe umăr și fugeau cu ea în cetate. Alții, mai bogați, își luaseră cu ei doi – trei sclavi care să-i ajute să fure o fată mai frumoasă, iar alții ceruseră sprijinul prietenilor lor, promițându-le că altădată îi vor ajuta și ei. Fapta aceasta era așa de neașteptată încât unii părinți nici nu băgaseră de seamă. Cei care încercau să-și apere fiicele fură azvârliți cât colo de voinicii romani și se iscă o învălmășeală care-i împiedică să mai urmărească pe răpitori.

Între timp, unii după alții, romanii cu fetele furate intrau în cetate, iar ostașii lăsați aici pentru pază de Romulus împiedicau pe străini să pătrundă. Când socotiră ei că toți romanii s-au întors, mai dădură iar năvală să-i împrăștie și să-i îndepărteze pe ceilalți, apoi se retrăseseră repede și marile porți de bronz se

închiseră. Oaspeții plânseră, blestemară, bătură cu pumnii în porți, dar zadarnic. Veniseră fără arme, iar porțile rămaseră închise; până la urmă trebuiră să plece la casele lor.

Înlăuntrul cetății, alte plânsete, bocete, ba chiar și încercări de sinucidere. Fetele se așteptau la ce poate fi mai rău: o viață tristă de roabe în necinste și lipsuri.

Se mirară foarte mult când cei care le răpiseră s-au purtat frumos cu ele și nu mai știau ce daruri să le dea pentru a le intra în voie. De altfel, Romulus însuși, zile în șir a trecut pe la fiecare casă și a explicat fetelor că numai trufia părinților lor care s-au împotrivit căsătoriei le-a adus aici și că vor fi respectate și nimic nu se va face fără voia lor. Dacă nu-l plac cu nici un preț pe cel în casa căruia se găsesc, atunci vor putea merge libere la un altul, iar cea care nu va voi cu nici un preț să rămână la Roma, peste o lună sau două va fi trimisă părinților ei.

Dar așa ceva nu se întâmplă. Fetele văzând că sunt libere și respectate începură să privească cu alți ochi pe răpitorii lor, îi găsiră frumoși și viteji, buni. A fost destul ca una să vrea să se căsătorească și îndată toate s-au pornit.

Dacă în Roma, treptat se instaurase liniștea și chiar voioșia, în afară jalea era deosebit de mare. Poate nu la toate popoarele vecine de unde dispăruseră câteva fete care și așa mai erau furate, cât la sabinii cărora, li se răpiseră mai bine de șase sute de fecioare. Sabinii se pregătesc de război, își strâng arme, se organizează, își caută aliați. Au trecut multe luni până când totul a fost gata, și o mare oștire s-a mișcat spre Roma în frunte cu Titus Tatius, regele sabinilor. Pe când ei jefuiau ogoarele romanilor, Romulus cu oștirea sa i-a atacat cu multă vigoare, l-a ucis pe rege în luptă și i-a împrăștiat și alungat.

Dar părinții fetelor răpite nu s-au lăsat. Îmbrăcați în doliu, plânși, au cutreierat toate cetățile din Latium și mai departe făcându-și rost de numeroase ajutoare. O oștire și mai numeroasă s-a îndreptat spre Roma.

De astă dată, dușmanii au înaintat cu prudență și prin vicleșug au reușit să ocupe cetățuia Roma. Dar nici romanii nu s-au descurajat, s-au ridicat ca un singur om și au pornit furioși să recucerească fortăreața. La picioarele zidurilor s-a pornit o luptă pe viață și pe moarte. Deodată, din oraș, pe câmpul de luptă năvăliră sabinile, cu părul despletit și veșmintele sfâșiate, implorând când pe părinți, când pe soți să nu se facă de rușine, mânjindu-se cu sângele ginerilor sau al soților lor.

– Mai bine să pierim noi decât să trăim fără voi, rămânând văduve sau orfane!

Toată zarva luptei se potoli, ostașii de ambele părți lăsară armele în jos. Sabinii se căutară cu fiicele și surorile lor, se îmbrățișară și plânseră, apoi se hotărâră să se întoarcă acasă, lăsându-le pe ele la soții și la căminurile lor. Hersilia rugă pe soțul ei Romulus să-i ierte pe sabinii pe care îi prinsese mai înainte și să le dea voie, la cei care ar voi, să se așeze în Roma. Regele se învoi.

Roma își spori populația și puterea. Alți zeci de tineri plecară în cetățile vecine și mai îndepărtate să-și caute soții, și puțini dintre ei mai erau acum refuzați. În curând casele și străzile Romei se umplură cu copii, iar până la sfârșitul domniei și vieții sale Romulus avu bucuria să vadă sute de oșteni tineri.

sursa: Paul D. Popescu, Ion Gh. Bociocă – Legendele latinilor